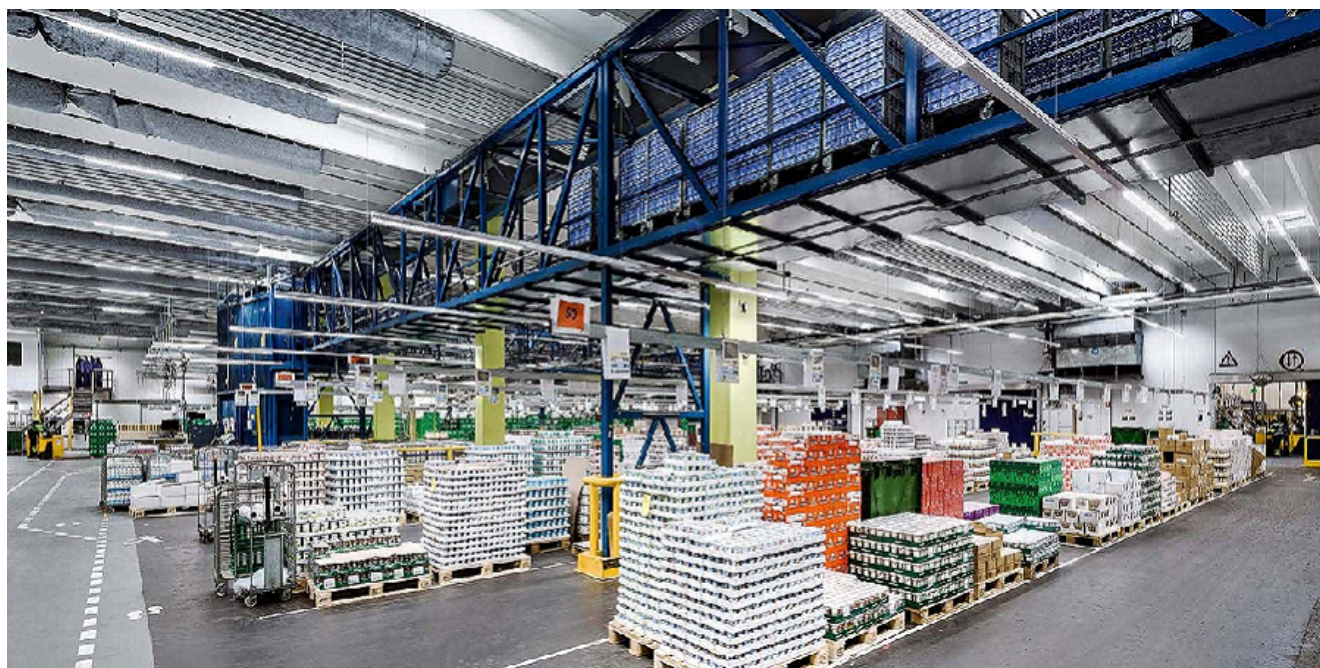

رئیس اتاق ایران: ۱۹٫۴ درصد اشتغال کشور در اختیار صنایع غذایی است

داده‌های موجود از وضعیت صنایع غذایی کشور نشان می‌دهد که سهم این بخش از اقتصاد مولد و اشتغال در قیاس با استانداردهای بین‌المللی عدد قابل‌توجهی نیست. در این راستا رئیس اتاق بازرگانی ایران در جمع تولیدکنندگان صنایع غذایی و بهداشتی خراسان رضوی به بررسی ضعف‌ها و چالش‌های موجود در این صنعت پیشران پرداخت و همچنین راهکارهایی برای برون رفت از چالش‌های موجود در این بخش ارائه کرد.

شافعی با بیان آماری از وضعیت و سهم صنایع غذایی در اشتغال کشور گفت در حال حاضر صنعت غذایی، ۱۹ / ۴ درصد اشتغال کشور را در اختیار دارد و از سوی دیگر ۱۸ درصد از کل کارگاه‌های صنعتی مربوط به صنایع غذایی می‌شود. رئیس اتاق ایران با استناد به آمارهای مذکور تصریح کرد که حوزه‌های «سلامت»، «امنیت غذا» و «توسعه زیرساخت‌های علمی و فناوری» در قعر جدول برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران قرار دارد. به گفته شافعی این الگو باعث شده است فاصله ایران در این حوزه با کشورهای پیشرفته دنیا روز به روز بیشتر شود و همچنین

فضای تولید و صادرات این رسته از محصولات تحت تاثیر کج کارکردی‌های موجود، سیاست‌های غیرکارشناسی و تصمیمات دیرهنگام دچار افول شده است. از سوی دیگر به اعتقاد تحلیلگران مساله «انباشتگی و اشباع در بخش تولید مواد غذایی» یکی دیگر از چالش‌های موجود در بخش صنایع غذایی محسوب می‌شود، مساله‌ای که باعث شده است واحدهای متعددی تاسیس شود که حتی در شرایط عادی توجیه اقتصادی ندارند؛ شواهد و آمارها در این زمینه نشان می‌دهد که بخش قابل‌توجهی از واحدهای انباشت شده به تعطیلی کشیده شده‌اند یا با ظرفیتهای بسیار پایین مشغول فعالیت هستند. اما از منظر صادراتی نیز «عدم ثبات در سیاست‌گذاری‌ها»، صنایع غذایی را از بهره‌مندی از مزیت‌های مختلف محروم کرده است. بر این اساس رئیس اتاق بازرگانی ایران معتقد است که فعال کردن صنایع تبدیلی به‌عنوان جزئی وابسته از زنجیره کشاورزی می‌تواند به‌عنوان راهکاری برای بهبود کارکردهای این بخش موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گیرد. شافعی همچنین بر اتخاذ راهبردهای کلان در این حوزه تاکید کرد و گفت: اجرای سیستم‌های نوین آبیاری، مدیریت و بهره‌وری آب، اصلاح الگوی کشت، توجه به برنامه آمایش سرزمین در رویکردهای توسعه‌ای و بهره‌مندی از تجارب کشورهای موفق، می‌تواند ما را در این مسیر کمک کند و صنعت غذایی را از چالش‌های موجود دور کند.

شافعی همچنین به سهم صادراتی بخش صنایع غذایی در کشور اشاره و تصریح کرد که اکنون سهم ایران از صادرات این بخش حدود ۵ میلیارد دلار است؛ درحالی‌که کشورهای منطقه، سهمی ۸۰۰ میلیارد دلاری از صادرات صنایع غذایی را به خود اختصاص داده‌اند. به اعتقاد فعالان به‌نظر می‌رسد که از ظرفیتهای موجود و بالقوه صنایع غذایی غفلت شده و از سوی دیگر نیز تصمیمات یکباره و عجولانه خسارت‌هایی را به فعالان این عرصه وارد آورده است.

به‌طور کلی صنعت غذا، یکی از محورهای اساسی توسعه کشورها به‌شمار می‌آید و به همین دلیل، فعالان و پژوهشگران این عرصه معتقدند موضوع امنیت و سلامت غذایی باید در روند تدوین بودجه و راهبردهای کلان اقتصادی به‌عنوان یکی از اولویتهای کلیدی مورد توجه سیاست‌گذار قرار گیرد. صنایع غذایی را می‌توان یکی از مهم‌ترین بخش‌های صنعت تلقی کرد که ارتباط مستقیمی با امنیت غذایی دارد و از سوی دیگر همگام نبودن افزایش جمعیت و کمبود منابع غذایی یکی از چالش‌های اساسی این عرصه به‌شمار می‌رود. براساس آمارها میزان تولید محصولات کشاورزی در کشور حدود ۱۰۰ میلیون تن در سال برآورد می‌شود و از

سوی دیگر سهم محصولات کشاورزی ایران از تولید محصولات کشاورزی حدود یک درصد کشورهای دنیا به دست آمده است. از این زاویه ضروری است که «ایجاد و توسعه صنعت غذا»، «اشتغالزایی»، «افزایش صادرات»، «افزایش ارزش افزوده» و «جلوگیری از ضایعات محصولات کشاورزی» در اولویتهای سیاستگذار قرار گیرد. به اعتقاد ناظران قرارگیری صنایع غذایی در میان صدرنشینان اخذ جواز تاسیس صادره همواره یکی از دلایلی است که نشان می‌دهد این صنعت به عنوان صنعتی تاثیرگذار برای سرمایه‌گذاران مطرح بوده است. اما با وجود جذابیت‌هایی که این صنعت پیش روی سرمایه‌گذاران قرار داده است؛ فعالان اقتصادی در این بخش معتقدند که این صنعت پیشران گرفتار طیف وسیعی از مشکلات است.

اما رئیس اتاق بازرگانی ایران در بخشی از صحبت‌های خود درباره موانع موجود در راه توسعه بخش‌های صنایع غذایی و کشاورزی، ضمن انتقاد از رویکردهای موجود در تخصیص اعتبارات به بخش‌های کشاورزی و صنایع غذایی عنوان کرد که به استناد آمارهای موجود، از سال ۸۵ تا پایان سال ۹۶، مانده تسهیلات تخصیص داده شده از سوی شبکه بانکی به بخش کشاورزی و صنایع غذایی تنزل یافته است. به اعتقاد شافعی این اتفاق به این معنا است که صنعت غذا و کشاورزی در برنامه‌های کشور مورد غفلت قرار گرفته است. شافعی همچنین در بخش دیگری به موضوع «انباشتگی و اشباع در بخش تولید مواد غذایی» اشاره کرد. به گفته وی یکی از مشکلات موجود در زمینه انباشتگی تولید مواد غذایی، ایجاد واحدهایی است که در شرایط عادی توجیه اقتصادی برای فعالیت آنها وجود ندارد، چراکه بسیاری از این واحدها تعطیل شده‌اند یا با کمتر از میزان ظرفیت واقعی‌شان مشغول فعالیت هستند. شافعی همچنین به سهم صادراتی بخش صنایع غذایی در کشور اشاره کرد. وی در این باره اظهار کرد اکنون سهم ایران از صادرات این بخش حدود ۵ میلیارد دلار است درحالی‌که کشورهای منطقه، سهمی ۸۰۰ میلیارد دلاری از صادرات صنایع غذایی را به خود اختصاص داده‌اند. شافعی یکی دیگر از نقاط ضعف مهم در این صنعت را کم‌رنج بودن تصمیمات کارشناسی دانست. بر این اساس به نظر می‌رسد که از ظرفیت‌های موجود و بالقوه صنایع غذایی غفلت شده و از سوی دیگر هم تصمیمات یکباره و عجولانه خسارت‌هایی را به فعالان این عرصه وارد آورده است؛ زیان‌هایی که خود را در قالب‌های مختلفی از جمله ممنوعیت صادراتی محصولات غذایی نشان داده و فضای تولید و تجارت این رسته از محصولات را تحت‌تاثیر قرار داده است. همچنین از منظر صادراتی، «عدم ثبات در سیاست‌گذاری‌ها»، اقتصاد را از بهره‌مندی بسیاری از مزیت‌ها محروم کرده است. رئیس اتاق ایران

تصریح کرد فعال کردن صنایع تبدیلی به عنوان جزئی وابسته از زنجیره کشاورزی می‌تواند به عنوان راهکاری برای بهبود کارکردهای این بخش مورد توجه سیاست‌گذاران واقع شود. رئیس اتاق ایران همچنین سهم صنایع غذایی از مجموع اشتغال کشور را ضعیف عنوان کرد. به گفته وی در حال حاضر صنعت غذایی ۴ / ۱۹ درصد اشتغال کشور را در اختیار دارد و از کل کارگاه‌های صنعتی ۱۸ درصد مربوط به صنایع غذایی هستند.

مزیت‌های ایران در تولید محصولات غذایی

شافعی در بخش دیگری از صحبت‌های خود به مزیت‌های ایران در تولید و صادرات مواد غذایی اشاره کرد. بر این اساس شرایط آب و هوایی کشور، یکی از متغیرهایی است که توانسته است مزیت‌های متعددی را برای بخش صنایع غذایی فراهم آورد؛ بنابراین با استناد به همین مزیت امکان به دست آوردن جایگاهی مطلوب در بازارهای بین‌المللی وجود دارد. رئیس اتاق ایران در عین حال به تأثیرات بحران آب در این صنعت اشاره کرد و گفت: در حال حاضر، این بحران رو به رشد است و ضرورت دارد تا رویکردها و سیاست‌های کشور در حوزه مدیریت و بهره‌وری آب، به گونه‌ای تعریف شود که بتوان این بحران را مهار کرد. به گفته وی تداوم این چالش می‌تواند صنایع غذایی ایران را با کمبود محصولات، مواد اولیه و در نتیجه گرانی محصول مواجه کند. وی در ادامه بر اتخاذ راهبردهای موثر در این حوزه تأکید کرد و گفت: اجرای سیستم‌های نوین آبیاری، مدیریت و بهره‌وری آب، اصلاح الگوی کشت، توجه به برنامه آمایش سرزمین در رویکردهای توسعه‌ای و بهره‌مندی از تجارب کشورهای موفق، می‌تواند ما را در این مسیر کمک کند و صنعت غذایی‌مان را از چالش‌های موجود دور کند. شافعی اضافه کرد: خراسان رضوی در صورتی که واحدها با مشکل تامین مواد اولیه مواجه نشوند، می‌تواند تامین‌کننده بسیار قوی برای صنایع غذایی کشور باشد. شافعی اضافه کرد: در حال حاضر نیز برای بسته‌بندی صنایع غذایی با مشکلاتی مواجه هستیم که بیشتر مشکلات این بخش متوجه تجارت خارجی کشور است و دلیل آن هم بعضاً از تصمیمات خلق‌الساعه نشأت می‌گیرد.